

заглиблюючись у проблематику нормативно-правового регулювання, щодо громадського захисту історичних місць зазначимо два провідні аспекти: окремі громади є досить активними, забороняючи забудову та руйнування таких місць і споруд, аж до протестів і демонстрацій; більшість же громад виявляють апатію та байдужість до такої діяльності, дбаючи лише про сьогоденні проблеми населення. Це призводить до ігнорування програм збереження та функціональної адаптації пам'яток, стає причиною загибелі більшості історичних споруд і навіть цілих районів невеликих міст. У той час, коли окремі фахівці зі збереження культурної спадщини з 2013 року отримали право приватної архітектурної та інженерної практики в галузі реставрації споруд, що стало основою приватної фахової ініціативи, то це скоріше була і є реставрація для реставрації, а не продуктивне використання та стійкий розвиток пам'яток. Переважна ж більшість міжнародних пам'яткоохоронних документів містить вимогу, що основним засобом збереження культурних об'єктів є їхнє використання.

Висновки. За таких непростих обставин Україна, поступово наближаючись до кращих світових стандартів пам'яткоохоронної діяльності, муситиме в перспективі дбати про якісне приватно-громадське партнерство в охороні пам'яток історії та культури, яке в цьому сенсі розуміємо як угоду між державою (громадою) та приватною організацією для реалізації об'єкту історичної пам'яті на користь громади. Першочергово такі угоди складають для великих проєктів із вимогою подальшого тривалого утримання й використання; подібні угоди можуть залучати фонди приватного сектору, створювати можливості прибутку, полегшувати навантаження на громадські структури. Таким чином, партнерство між приватним сектором і громадою забезпечує механізм досягнення мети реставрації, збереження і отримання прибутку від містобудівних осередків та менш монументальних історичних пам'яток. Це сприяє звільненню додаткових бюджетних коштів на фінансування більш важливих соціокультурних проєктів, прийняттю та підтриманню високих стандартів якості щодо окремого обраного об'єкту історичної пам'яті.

Література:

1. Закон України «Про охорону культурної спадщини». <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Семигіна Т. Робота в громаді: практика і політика. К., 2004. 180 с.
3. Хрестоматія для некомерційних організацій / Душан Ондрушек та ін. Брактислава. 2003. 312 с.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСЬКИХ ГРОМАД УКРАЇНИ У СВІТЛІ КОНЦЕПЦІЇ СОЛІДАРИЗМУ

Лахно Д. О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
diman4uk1212kras@gmail.com*

Питання взаємодії, взаємодопомоги і підтримки є надзвичайно важливим для сучасного українського соціуму. Подолання егоїзму та байдужості виступає головною запорукою стабільності функціонування людської спільноти. Винятково важливою ця тема є для містян. Як неодноразово відзначали дослідники, особливістю міського способу життя є суттєва автономія індивідів у стосунках один із одним. У повсякденному житті городян непоодинокі ситуації, коли люди, мешкаючи багато років в одному під'їзді, ледь знайомі поміж собою. Це породжує суттєві проблеми в комунікації, що яскраво проявляється в кризових ситуаціях, які потребують колективної взаємодії. Тож заявлена тема, попри давні інтелектуальні витoki, залишається актуальною й понині та має суттєве практичне значення в умовах сьогодення.

Словник іншомовних слів пояснює солідарність як спільність інтересів, однастайність, єдність думок і дій, співчуття їм [5]. Онтологічним її підґрунтям, на думку

дослідників, є соціабельність, що розуміється як природна здатність соціальних організмів взаємодіяти та кооперувати один із одним при вирішенні певних проблем чи з метою подолання небезпеки [4, с. 593]. Науковці, розмірковуючи про природу походження солідарності, неодноразово наголошували на її морально-етичному підґрунті. Такий підхід був закладений ще античними філософами і знайшов продовження у працях мислителів наступних поколінь. Наприклад, Юрген Габермас вважав основою солідарності конвергенцію почуттів, котра виникає внаслідок збігів моральних оцінок, висловлених людьми щодо явищ чи фактів одного й того ж порядку. Тож солідарність, на думку дослідника, забезпечує задоволення потреб людей через поєднання ними своїх духовних цінностей, визнання їх загальними для певної соціальної групи чи соціуму в цілому [2, р. 67–68].

У новітній час ідеї солідарності знайшли втілення у різноманітних соціально-політичних концепціях, однією з яких став солідаризм. Його підґрунтям стали соціологічні доктрини Огюста Конта та Еміля Дюркгейма. Попри різноманітність поглядів щодо шляхів утілення в життя ідей цього напрямку, ідеологи руху суголосні в тому, що головним принципом життєдіяльності будь-якої спільноти має стати співдружність її членів. Зокрема, французький філософ Шарль Жід із цього приводу зауважував: «Функція солідарності полягає в тому, що вона виступає як сила, здатна розбудовувати суспільство. Її завдання – узгоджувати інтереси членів суспільства, які суперечать один одному, і гуртувати суспільство для досягнення спільних цілей. У свою чергу, спільними цілями для суспільства є ті, що гарантують його існування та гармонійний розвиток, чого можна досягти лише шляхом солідарної взаємодії, що ґрунтується на ідеї справедливості» [1, р. 117–118].

Тож наразі низка сучасних інтелектуалів розглядає солідаризм як стратегію розвитку соціуму, котра потенційно підвищує його колективні можливості за рахунок синергії, котра виникає внаслідок усвідомлення різними індивідами спільності інтересів і здійснення ними спільних, одновекторних за своїм характером дій [3, с. 5–6].

У сучасній Європі солідаризм є платформою та політичною програмою багатьох партій і рухів, що, використовуючи владний інструментарій, втілюють його постулати в реальне життя. Важливу роль при цьому відіграють також профспілки та громадські організації. В Україні ряд політичних сил також заявляє про свою прихильність доктрині солідаризму. Втім, здебільшого це відбувається на доктринальному рівні. Поступового та цілеспрямованого втілення ідей солідаризму політичними партіями в життя у нашій країні ми наразі не спостерігаємо.

Натомість, події початку ХХІ століття в Україні пов'язані з Помаранчевою революцією та Революцією Гідності, наочно продемонстрували наявність потужного потенціалу для реалізації солідаристських ідей в українському соціумі. Відзначаємо, що лєвова частка згаданих вище подій відбувалася саме в містах і сприяла активній участі в них міського населення. Задokumentовано чисельні випадки самоорганізації містян, взаємодопомоги, спільної взаємодії при вирішенні критичних ситуацій. У подальшому, обставини, пов'язані спочатку з гібридною, а потім й повномасштабною російською агресією не лише не призупинили солідаристські прояви в українському соціумі, а, навпаки, сприяли їхній активізації.

Таким чином, ідеї та положення концепції солідаризму пройшли практичну апробацію в складних, сучасних українських реаліях. Вони довели свою дієвість і можуть бути використаними для забезпечення сталого розвитку громад. Особливої актуальності їхнє застосування набуває в умовах децентралізації влади та розвитку самоуправління.

Література

3. Adams M. Fire and Ice. The United States, Canada and the Myth of Converging Values. Toronto: Penguin Group, 2003. 224 p.

4. Habermas J. The Inclusion of the Other: Studies in Political Theory. Cambridge: The MIT Press, 1999. 301 p.
5. Гай-Нижник П.П. Солідаризм як соціально-політична концепція: нарис історії розвитку в Європі та Україні. *Гілея*. 2011. № 44 (2). С. 5–24.
6. Заблоцький В. Солідарність. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука. Київ: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. 742 с.
5. Солідарність. Український словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgibin/u/book/>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Литвиненко А. Л.,

доцентка кафедри культурології, філософії та музеєзнавства ПНПУ імені

В. Г. Короленка

allailytvyненко@gmail.com

Визнання гендерної рівності – один із основних аспектів сталого розвитку і забезпечення прав людини у демократичному соціумі. На сучасному етапі розвитку українського суспільства гендерна політика є важливим маркером як національної, так і місцевої (регіональної) політики нашої держави. Упровадження гендерних підходів на рівні місцевого самоврядування – важливий чинник розвитку кожного українського територіального осередку. Як свідчить досвід, маленькі міста часто можуть бути більш спроможними до активних реформ, навіть, у порівнянні з мегаполісами.

Доведено, що гендерна нерівність стримує розвиток суспільства та уповільнює його економічне зростання. Сучасний розвиток економіки дозволяє жінкам і чоловікам формально мати рівні права в бізнесі, проте якість зайнятості чоловіків і жінок у житті місцевих громад є різною.

Вибудувати ефективну гендерну політику на місцевому рівні неможливо без аналізу гендерної статистики, встановлення уже наявних у суспільстві гендерних розривів. Здійснювати такий аналіз необхідно за допомогою гендерного паспорта територіальної громади. Міські цільові програми сформовані на основі Гендерного паспорта відображають: статистику й аналітику про містян, їх соціальний статус, вік, стан здоров'я, рівень оплати праці, кількість багатодітних родин, самотніх матерів, людей чи дітей з інвалідністю тощо. Збір такої інформації дозволить виявити ступінь рівності мешканців територіальних громад у доступі до ресурсів, економічних, освітніх, фінансових, соціальних послуг, повноважень щодо прийняття рішень, контролю над активами, станом дотримання прав і свобод тощо. Розуміючи специфіку потреб населення, можна планувати фінансування найбільш затребуваних соціальними групами послуг. Гендерний паспорт дає змогу зрозуміти, як вести політику розвитку регіону загалом і які нюанси слід врахувати при плануванні бюджету, будівництва нових інфраструктурних об'єктів [3-5].

Дієвим підходом до впровадження політики гендерної рівності в місцевих громадах є гендерне бюджетування. Нині набирають обертів ініціативи сприяння жіночому підприємництву, заохочення активних жінок до участі у політичному житті громад, створюються жіночі ради, депутатські об'єднання жінок, проводяться інформаційні кампанії тощо. В Україні активно діють платформи «Жінки в бізнесі», де жінки-підприємці мають змогу ділитись досвідом та отримувати потужні кейси від найдосвідченіших фахівців своєї справи, зростаючи та укріплюючи власні позиції в бізнесі. Головним критерієм у підтримці владою гендерної тематики в місцевому бізнесі повинен бути професіоналізм незалежно від статі.